

Lạm dụng chất gây nghiện & Những tác động đến trẻ em và gia đình

LUKE TALIKOWSKI – CHUYÊN GIA QUỐC TẾ
TỔ CHỨC HEALTHRIGHT QUỐC TẾ
VIETNAM, APRIL 2016

Lạm dụng chất gây nghiện: Sự tác động đến trẻ em và gia đình

2

- ▶ Lời cảm ơn: Nội dung tập huấn này được dựa theo chương trình tập huấn của tiểu Bang Missouri: Vì phúc lợi của trẻ em vùng nông thôn – của trường Công tác xã hội thuộc ĐH Missouri.
- ▶ Thuốc và chất có cồn (từ nay sẽ được gọi bằng cụm từ “ma túy và rượu”) đều sẽ được thảo luận trong bài trình bày này. Chúng ta có thể đề cập cụ thể đến chúng một cách riêng rẽ, nhưng lưu ý rằng phần lớn nội dung tập huấn đều được áp dụng cho cả hai.

3

Tính chất phức tạp của lạm dụng ma túy và rượu

4

Lạm dụng thuốc và phản ứng lên não bộ

- ▶ Bộ não của chúng ta hoạt động để thúc đẩy duy trì sự sống.
- ▶ Khi ta ăn (cũng như khi thực hiện nhiều hoạt động khác), các cơ chế “khen thưởng” của não được kích hoạt.
- ▶ Sự kích hoạt của cơ chế khen thưởng ở não tạo ra những thay đổi có ảnh hưởng khác nhau, từ sự nâng lên của những cảm xúc nhỏ đến niềm vui mãnh liệt và sự hưng phấn
- ▶ Cà phê, chất uống có cồn và nicotine đều kích hoạt đến các cơ chế khen thưởng của não bộ một cách trực tiếp, và việc sử dụng vừa phải các chất này dần dần cũng đã được xã hội chấp nhận

5

Lạm dụng thuốc và phản ứng lên não bộ (tiếp)

- ▶ Các loại ma túy (thuốc) kích hoạt trung tâm khen thưởng của não bộ nhiều hơn các chất khác.
- ▶ Sự phản chấn của tác động này có thể dẫn đến việc lạm dụng. Khi sự kích hoạt trở nên mạnh mẽ hơn, nó bắt đầu tạo ra sự thèm muốn những kích thích cao hơn.
- ▶ Theo thời gian, tiếp tục sử dụng thuốc bắt đầu thay đổi những chức năng bình thường của cơ thể người về mặt hóa học, tăng sự kích thích tự nhiên ở trung tâm khen thưởng của não, và càng cần phải dựa vào thuốc để cảm thấy tốt hơn.
- ▶ Đặc biệt đúng với ma túy đá (methamphetamine).

6

Các kiểu dùng thuốc

- ▶ Thử nghiệm
- ▶ Theo chức năng
- ▶ Rối loạn
- ▶ Gây hại
- ▶ Lệ thuộc

7

Các kiểu dùng thuốc – Thử nghiệm

- ▶ Người dùng ma túy theo kiểu thử nghiệm rất hứng thú với những tác động khác biệt (cảm xúc và cảm giác) mà chất gây nghiện đem lại

8

Các kiểu dùng thuốc- Theo chức năng

- ▶ Người sử dụng bắt đầu phát hiện rằng những loại chất gây nghiện khác nhau có thể hữu ích với họ ở những thời điểm khác nhau.
- ▶ Người sử dụng bắt đầu dùng các chất gây nghiện thường xuyên để giải trí, xoa dịu nỗi lo lắng, để tỉnh táo, ngủ, làm giảm cơn đói, làm lành vết thương hay để có được cảm giác hạnh phúc trọn vẹn và khỏe mạnh.
- ▶ Người dùng trong giai đoạn này chưa có động lực đủ mạnh mẽ nào để dừng việc sử dụng chất khi họ chưa phải trải qua hậu quả nghiêm trọng điển hình nào đấy.

9

Các kiểu dùng thuốc - Rối loạn

- ▶ Chỉ báo quan trọng cho thấy bắt đầu có những rối loạn là suy giảm chức năng tâm lý và xã hội. Ngoài ra, sử dụng thuốc có thể bắt đầu gây trở ngại cho các mối quan hệ cá nhân.
- ▶ Người sử dụng có thể bắt đầu xin nghỉ làm vì vẫn còn cảm thấy khó chịu sau khi sử dụng chất gây nghiện. Và họ cũng bắt đầu bỏ bê vệ sinh cá nhân, chế độ dinh dưỡng và những công việc cơ bản hàng ngày.

10

Các kiểu dùng thuốc– Gây hại

- ▶ Khi ở mức độ gây hại, kiểu sử dụng này được biểu hiện bằng những tổn thương gây ra cho sức khỏe thể chất và tinh thần của người dùng thuốc.
- ▶ Tiêm chất gây nghiện, ngoài làm vỡ tĩnh mạch và bị sốc thuốc, còn làm tăng khả năng phơi nhiễm HIV và viêm gan.
- ▶ Hút chất gây nghiện có thể gây tổn hại và làm cháy hệ thống hô hấp.
- ▶ Những ảnh hưởng khác có thể bao gồm những tổn thương do tai nạn và bạo lực, bị khó thở, nhồi máu, sốc thuốc, tổn thương nội tạng và ngộ độc.

1998

2002

11

Các kiểu dùng thuốc Bị phụ thuộc vào chất gây nghiện

- ▶ Ở mức độ này, người sử dụng gặp khó khăn trong việc kiểm soát lượng chất gây nghiện mà họ sử dụng. Họ bắt đầu dành thời gian chỉ để được dùng thuốc. Ở mức này, họ sẽ trải qua cả việc bị nhờn thuốc và hội chứng cai.
- ▶ Nhờn thuốc xảy ra khi người dùng liên tục sử dụng cùng loại chất gây nghiện, nhưng mỗi lần lại cần lượng nhiều hơn để đạt được tác dụng tương tự như chỉ dùng một lượng nhỏ.
- ▶ Hội chứng cai xảy ra khi cơ thể bắt đầu điều chỉnh sự tồn tại lâu dài của chất gây nghiện trong cơ thể, và nếu người dùng dừng việc sử dụng thì cơ thể sẽ bắt đầu cảm thấy thèm chất đó ở mức cấp thiết.

12

Lạm dụng hay Phụ thuộc?

- ▶ Công cụ DSM-IV-TR, bộ công cụ được các chuyên gia sức khỏe tâm trí sử dụng trong chẩn đoán các vấn đề về lạm dụng chất gây nghiện, nhìn nhận sự khác biệt giữa Lạm dụng và Phụ thuộc.
- ▶ Lạm dụng chất gây nghiện đến trước Phụ thuộc vào chất gây nghiện. Một người có thể sử dụng một loại chất gây nghiện mà không phải là lạm dụng, hay phụ thuộc.

13

Lạm dụng chất gây nghiện

“Hình thức sử dụng các chất gây nghiện không phù hợp, lệch lạc dẫn đến tình trạng suy yếu, kiệt sức về mặt lâm sàng, được thể hiện qua một (hay nhiều) dấu hiệu dưới đây, tính trong thời gian 12 tháng”:

- ▶ Tái sử dụng chất gây nghiện khiến cho không thể hoàn thành những bổn phận, vai trò cơ bản tại nơi làm việc, trường học và trong gia đình (VD: thường nghỉ làm, hiệu quả công việc thấp do sử dụng chất gây nghiện; bị đình chỉ công tác, hay bị đuổi học; sao nhãng con cái hay công việc gia đình)
- ▶ Tái sử dụng chất gây nghiện trong những trường hợp nguy hiểm về thể chất (VD: lái xe hoặc vận hành máy móc khi đang bị kiệt sức vì sử dụng chất gây nghiện).
- ▶ Tái phạm những vấn đề pháp luật do sử dụng chất gây nghiện (VD: bị bắt giữ do có biểu hiện hành vi rối loạn liên quan đến chất gây nghiện).
- ▶ Sử dụng thuốc liên tục mặc dù gặp phải những vấn đề lặp lại hoặc dai dẳng với các cá nhân hay cả xã hội, bị gây ra hoặc làm cho trầm trọng hơn bởi ảnh hưởng của chất gây nghiện (VD: vợ chồng cãi nhau do hậu quả của hành vi rối loạn bởi thuốc, bạo lực gia đình).

14

Phụ thuộc chất gây nghiện

“Hình thức sử dụng các chất gây nghiện không phù hợp, lệch lạc dẫn đến dấu hiệu suy yếu, kiệt sức về mặt lâm sàng, được biểu hiện qua ba (hay nhiều) dấu hiệu dưới đây, tính trong thời gian 12 tháng”:

- ▶ **Nhờn thuốc**, thể hiện qua:
 - ▶ Nhu cầu về lượng chất gây nghiện tăng lên một cách đáng chú ý để có thêm cảm giác “phê thuốc” hoặc thỏa mãn được những cảm giác khác
 - ▶ Sử dụng liên tục lượng chất gây nghiện như nhau nhưng cảm giác đạt được lại giảm xuống đáng kể
- ▶ Dành phần lớn thời gian cho các hoạt động cần thiết để có được chất gây nghiện đang cần (VD: gặp nhiều bác sĩ hay phải đi xa), sử dụng chất, hoặc phục hồi từ những tác động của chất gây nghiện.
- ▶ Bỏ bê hoặc hạn chế các hoạt động xã hội, nghề nghiệp, giải trí quan trọng do sử dụng chất gây nghiện.

15

Phụ thuộc vào chất gây nghiện (tiếp)

- ▶ **Hội chứng cai**, biểu hiện:
 - ▶ Có những dấu hiệu điển hình của cơn cai do thiếu chất gây nghiện
 - ▶ Giảm bớt hoặc tránh những triệu chứng này bằng việc sử dụng cùng loại hay chất gây nghiện hoặc các chất tương tự
- ▶ Sử dụng lượng chất gây nghiện lớn hơn hay trong thời gian dài hơn dự định
- ▶ Có mong muốn liên tục hoặc thất bại trong việc giảm thiểu hay kiểm soát lượng chất gây nghiện.
- ▶ Mặc dù biết về những vấn đề ảnh hưởng đến thể chất và tinh thần lâu dài hay trong giai đoạn hiện tại thì vẫn không thể ngừng việc sử dụng thuốc.

16

Nghiện là gì?

- ▶ Nghiện – nghiện chất có cồn và ma túy là một dạng bệnh, dù có thể chữa trị được thì đây cũng là bệnh mãn tính và người bệnh có thể bị tái nghiện.
- ▶ Bệnh mãn tính và bị tái nghiện có nghĩa là sẽ không chữa trị được, việc sử dụng chất gây nghiện được lặp lại, hoặc cố hữu trong suốt cuộc đời của người sử dụng.

17

Dấu hiệu và triệu chứng – Khác biệt giữa các giới

Nam giới

- ▶ Nam giới sử dụng ma túy nhiều hơn nữ giới.
- ▶ Nam giới có nguy cơ lạm dụng chất có cồn và cần sa nhiều hơn nữ giới.
- ▶ Những người nam giới tham gia các chương trình điều trị có cơ hội tốt nghiệp trung học và có việc làm hơn nữ giới.
- ▶ Nam giới thường tham gia điều trị qua sự liên hệ của hệ thống tư pháp hình sự, trong khi nữ giới tham gia điều trị là qua sự động viên của cộng đồng, chính phủ hay các tổ chức tôn giáo.

18

Dấu hiệu và triệu chứng – Khác biệt giữa các giới

Nữ giới

- ▶ Nữ giới có nguy cơ cao bị nghiện hoặc phụ thuộc vào thuốc an thần và ma túy nhằm làm giảm lo lắng, mất ngủ.
- ▶ Nữ giới có nguy cơ gặp phải các vấn đề sức khỏe khác nhau, tìm cách điều trị nhiều lần, và có hành vi tự tử cao hơn nam giới.
- ▶ Một số nghiên cứu chỉ ra rằng nhiều phụ nữ bắt đầu lạm dụng chất gây nghiện để đối phó với tổn thương về thể chất/lạm dụng tình dục.

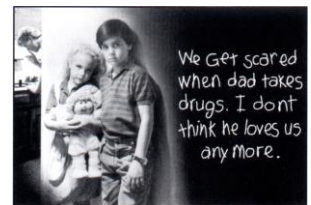

19

Các dấu hiệu và triệu chứng ở trẻ em

Con cái của người lạm dụng chất gây nghiện có thể:

- ▶ Không được vệ sinh sạch sẽ. Cha mẹ lạm dụng chất gây nghiện có thể bỏ bê, sao nhãng con cái.
- ▶ Hay buồn ngủ - có thể gây ra bởi sự đánh đập, cãi lộn hay bạo lực ở gia đình vào buổi tối.
- ▶ Có những vết thâm tím khó giải thích do bị cha mẹ lạm dụng hay không được quan tâm đầy đủ.
- ▶ Kết quả học tập thất thường, ví dụ tan học trẻ sợ phải về nhà.
- ▶ Đi học muộn

20

Các dấu hiệu và triệu chứng ở trẻ em (tiếp)

Con cái của người lạm dụng chất gây nghiện có thể:

- ▶ Biết nhiều về việc sử dụng rượu bia sớm so với tuổi.
- ▶ Bị cô lập/trầm cảm.
- ▶ Thể hiện những vấn đề về mặt hành vi.
- ▶ Thường phải nghỉ học để chăm sóc bố mẹ/người thân lạm dụng chất gây nghiện.
- ▶ Trẻ kêu đau bụng, đau đầu hay bị đau nhức về thể chất nhưng không giải thích được nguyên nhân.
- ▶ Bạn bè trêu chọc/ám chỉ về vấn đề của trẻ ở nhà.
- ▶ Dễ thấy là cha mẹ khó có thể đến và tham gia các hoạt động ở trường cùng trẻ.

21

Đánh giá tại gia đình - Tài liệu tham khảo

22

Các câu hỏi NVCTXH sử dụng hay những trường hợp cần cân nhắc...

- ▶ Thân chủ có lái xe chở trẻ trong khi đang bị ảnh hưởng bởi chất gây nghiện không?
- ▶ Trẻ có bị bỏ mặc trong điều kiện chăm sóc không an toàn – người chăm sóc không phù hợp hoặc không quan tâm đến trẻ khi bố mẹ trẻ đang tiệc tùng?
- ▶ Bố mẹ sao nhãng hoặc không thường xuyên chăm sóc các nhu cầu ăn mặc, vệ sinh cho trẻ.
- ▶ Bố mẹ ở nhà nhưng cũng không trông con.
- ▶ Cư xử với con cái không nhất quán, như bạo lực trẻ rồi sau đó lại thấy ân hận.

23

Các câu hỏi NVCTXH sử dụng hay những tình huống cần cân nhắc...(tiếp)

- ▶ Dù biết là nguy hiểm với trẻ, nhưng bố mẹ có thể thực hiện những hành vi liên quan đến nghiện thuốc, như đi kiểm thuốc phiện, để con ở nhà một mình.
- ▶ Cha mẹ có khả năng làm việc không? Chi phí để mua các loại chất gây nghiện có gây ra những khó khăn về tài chính không? Tiền được dùng để mua rượu, thuốc, trong khi lại không quan tâm đến các nhu yếu phẩm như thức ăn.
- ▶ Bố mẹ ưu tiên nhu cầu mua các chất gây nghiện hơn là quan tâm đến nhu cầu của trẻ

24

Sự phức tạp của những gia đình lạm dụng chất gây nghiện

25

Vấn đề trong gia đình

- ▶ Lạm dụng chất gây nghiện ảnh hưởng đến toàn bộ gia đình.
- ▶ Nhu cầu sử dụng các chất gây nghiện đặt áp lực lớn lên kinh tế gia đình và ảnh hưởng của chất gây nghiện có thể đe dọa đến công việc lâu dài.
- ▶ Mức độ căng thẳng trong gia đình gia tăng có thể dẫn đến cãi vã và xung đột, lạm dụng bằng lời nói, xâm hại thể chất, tình dục và gây ra tình hình lộn xộn trong gia đình.
- ▶ Tình trạng hỗn loạn trong gia đình dẫn đến sự lo lắng, bối rối và xung đột ở những đứa trẻ sống trong gia đình.

26

Căn bệnh gia đình

- ▶ Không thành viên nào thoát khỏi ảnh hưởng của người lạm dụng chất gây nghiện, điều này làm cho lạm dụng chất gây nghiện trở thành một căn bệnh trong gia đình
- ▶ Trẻ em, có bố mẹ hay anh chị em ruột nghiện rượu hay ma túy, có nguy cơ cao phát triển những rối loạn sử dụng chất gây nghiện.
- ▶ Gia đình có thành viên nghiện rượu làm tăng gấp đôi nguy cơ nghiện rượu hoặc ma túy của trẻ em trai sau này.

27

Giao tiếp trong gia đình

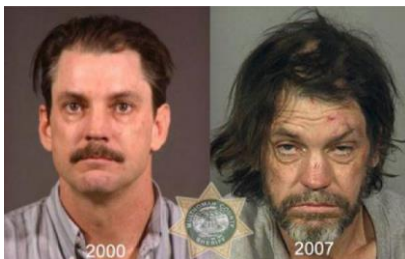
- ▶ Không nhất quán và không thể biết trước được
- ▶ Giao tiếp cởi mở và trung thực giảm sút; việc giữ im lặng và những bí mật tăng lên
- ▶ Khi giao tiếp thường có sự thay đổi bất thường giữa im lặng và tức giận.

28

Sự khác nhau giữa sử dụng hợp pháp và bất hợp pháp

- ▶ Có thêm yếu tố bí mật
- ▶ Trở ngại trong việc tiếp cận các nguồn lực từ cộng đồng
- ▶ Gia tăng Tổn thương – Bạo lực – Cha mẹ bị giam giữ – Hoạt động phạm pháp để kiếm tiền
- ▶ Tỷ lệ nghiện

29

Sự thay đổi trong đảm nhiệm vai trò/trách nhiệm

- ▶ Trẻ em bắt đầu nhận ra rằng chúng không thể dựa vào lời nói của người lạm dụng chất gây nghiện.
- ▶ Các thành viên trong gia đình phải học cách thích nghi với sự thay đổi trong việc thực hiện vai trò/trách nhiệm với gia đình
- ▶ Trẻ em dễ bị kiệt sức do phải làm nhiều việc: tự chăm sóc bản thân và anh chị em, nấu ăn, tự đi học, chăm sóc cho cha mẹ...
- ▶ Vì phải giữ bí mật của gia đình nên trẻ nhận được rất ít hỗ trợ cho những căng thẳng và trách nhiệm nặng nề của mình.

30

Ảnh hưởng của việc cha mẹ lạm dụng chất gây nghiện lên trẻ

31

Những hệ quả về hành vi

- ▶ Lạm dụng chất gây nghiện làm gián đoạn sự phát triển bình thường của trẻ
- ▶ Gia đình thường hỗn loạn từ khi cha mẹ lạm dụng chất gây nghiện, liên quan đến một số yếu tố như: bạo lực, ly hôn, thất nghiệp, bệnh tâm thần, rắc rối với pháp luật, xâm hại thân thể và tình dục, và có khuynh hướng dẫn đến các mối quan hệ không lành mạnh.
- ▶ Là hệ quả của những căng thẳng, con cái của người lạm dụng chất gây nghiện thường gặp khó khăn ở trường học. Chúng có thể bị phân tán ở trường học do những vấn đề gia đình. Trẻ có khả năng tạm dừng việc học, không được lên lớp, chuyển trường, bị đuổi học và khó khăn khác trong việc học hành.

32

Những hệ quả về sức khỏe

- ▶ Các vấn đề sức khỏe liên quan đến stress
- ▶ Tối giản chăm sóc y tế
- ▶ Xâm hại và bỏ bê, sao nhãng trẻ
- ▶ Chứng nghiện rượu và phụ thuộc vào các loại ma túy

33

Những hệ quả về tâm thần

- ▶ Tuổi thơ bị rối loạn
- ▶ Những rối loạn ăn uống
- ▶ Những rối nhiễu lo âu và trầm cảm
- ▶ Bệnh lý cờ bạc
- ▶ Bệnh lý nhân cách phản xã hội

34

Hệ quả về giáo dục

- ▶ Gặp khó khăn trong học tập
- ▶ Không được lên lớp
- ▶ Thay đổi môi trường học tập
- ▶ Trốn học
- ▶ Bỏ học nửa chừng
- ▶ Bị đuổi học

35

Những hậu quả về cảm xúc

- ▶ Không trung thực
- ▶ Thấy tội lỗi
- ▶ Xấu hổ
- ▶ Bối rối
- ▶ Sự mâu thuẫn về cảm xúc, tư tưởng
- ▶ Sợ hãi
- ▶ Bất an
- ▶ Mâu thuẫn về tính dục
- ▶ Những hệ lụy kéo dài đến giai đoạn trưởng thành

36

Ảnh hưởng trước sinh – FASD

- ▶ Rối loạn phổ thai nhi rượu (FASD) là một nhóm các vấn đề có thể xảy ra với thai nhi do người mẹ sử dụng đồ uống có cồn trong suốt thời kỳ mang thai.
- ▶ Có thể bao gồm những vấn đề về khuyết tật khoang bụng, thấp còi, đầu nhỏ, khả năng liên kết kém, trí tuệ thấp, vấn đề về hành vi và các vấn đề về nghe hoặc nhìn.
- ▶ Những ảnh hưởng này trở nên rắc rối hơn khi trẻ đến trường, hay gặp rắc rối với luật pháp, có thể hay bị bắt giam, sẽ kéo theo nguy cơ cao về các hành vi tình dục, chất có cồn hay các loại ma túy.
- ▶ Dạng nghiêm trọng nhất là Hội chứng rượu bào thai (FAS).

37

Ảnh hưởng trước sinh - FAS

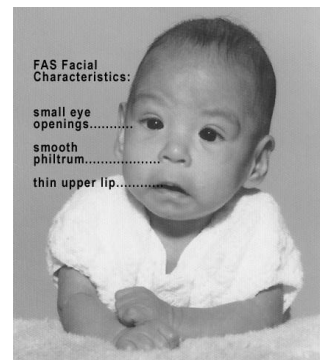
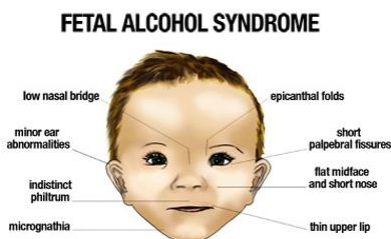
Khuyết tật thai nhi

Hội chứng rượu bào thai (FAS) có những triệu chứng cơ bản:

- ▶ Khiếm khuyết phát triển trước sinh và sau sinh (không phát triển). Trẻ FAS có xu hướng sinh ra với cân nặng thấp và ít dấu hiệu phát triển hơn trẻ cùng tuổi. Sự phát triển của trẻ thấp hơn 5% so với tuổi.
- ▶ Các đặc điểm khuôn mặt đặc trưng gồm: phẳng ở phần giữa mặt, mũi ngắn/hếch, môi trên mỏng
- ▶ IQ trung bình = 68 đến 70 (mức TB của khuyết tật trí tuệ)
- ▶ Quấy nhiễu trong thời kỳ sơ sinh, tăng động và có những rối nhiễu hành vi và cảm xúc trong suốt giai đoạn thơ ấu, gồm rối nhiễu giảm chú ý (ADD) hay tăng động giảm chú ý (ADHD) và phán đoán xã hội kém.
- ▶ Rối nhiễu chức năng kiểm soát vận động: nắm tay yếu, phối hợp mắt - tay kém, và run chân tay.
- ▶ Các tác động của Hội chứng rượu bào thai – các mức thấp hơn của các dị tật bẩm sinh liên quan đến rượu.

38

Hội chứng rượu bào thai (FAS) – Những đặc điểm trên khuôn mặt

Ảnh hưởng trước sinh (tiếp)

Ảnh hưởng đến sự phát triển

- ▶ Sinh non, sinh thiếu cân, giảm chu vi vòng đầu, chức năng thần kinh suy giảm, các vấn đề về thần kinh vận động, xuất huyết não, đột quy và các dị tật bẩm sinh.

Ảnh hưởng đến hành vi

- ▶ Khóc ré lên, run rẩy, không dễ dàng được, khó ở, không có khả năng lập chu kỳ cho giấc ngủ, và tăng động khi tiếp xúc với nhiều kích thích. (kém gắn bó giữa trẻ - người chăm sóc và ảnh hưởng đến sự phát triển sau này) – Sau đó: Hay bị bất an, thiếu trật tự, và kém chú ý đến người chăm sóc chính, giảm chú ý, và bị xung động.

FAS & Vấn đề sức khỏe toàn diện trong tương lai do ảnh hưởng của chất gây nghiện

- ▶ Hội chứng rượu bào thai – Theo lứa tuổi, các vấn đề về thể chất có thể giảm đi hoặc biến mất, nhưng khiếm khuyết về nhận thức, cảm xúc thì kéo dài. Hầu hết trẻ bị hội chứng này sẽ bị khuyết tật về tâm trí và các rối nhiễu tâm lý nghiêm trọng trong suốt cuộc đời (rối nhiễu hành vi, ADD, ADHD, rối nhiễu cảm xúc, rối loạn ngôn ngữ, và gặp các khó khăn trong mối quan hệ xã hội). Trẻ bị ảnh hưởng bởi lượng chất (rượu/ma túy) càng lớn thì những hậu quả tổn thương đến thần kinh và chức năng cảm xúc càng trầm trọng.
- ▶ Khi trẻ bị ảnh hưởng bởi chất gây nghiện – hậu quả về nhận thức/xã hội có thể kéo dài suốt cuộc đời.
- ▶ Hậu quả trễ – trẻ có thể có những biểu hiện của việc bị ảnh hưởng bởi chất gây nghiện từ khi sinh. Tuy nhiên sự phát triển của trẻ cho tới năm 2, 3 tuổi có thể giống như những trẻ khác. Sau 3 tuổi, triệu chứng rối loạn và bất thường bắt đầu xuất hiện.

41

Những yếu tố nguy cơ từ môi trường

42

Môi trường gia đình và nơi ở không ổn định

- ▶ Phụ nữ tiếp tục sử dụng chất gây nghiện sau khi sinh con có thể bị tước quyền nuôi con trong vòng 1 năm từ lúc sinh. Tại một số nơi, khoảng 60% trẻ sơ sinh bị ảnh hưởng bởi chất gây nghiện được đưa vào gia đình chăm sóc thay thế.
- ▶ Sự tách rời trẻ khỏi cha mẹ dễ có thể bắt đầu cho một chuỗi những thay đổi chỗ ở đến các gia đình thay thế khác nhau. Điều này sẽ gây ra những thay đổi trong mối quan hệ người chăm sóc và trẻ, trẻ có thể gắn kết và không gắn kết với một số người chăm sóc nhất định. Những mất mát và tổn thương để lại trong đứa trẻ khiến trẻ càng dễ bị tổn thương và gặp khó khăn về cảm xúc, hành vi trong suốt thời thơ ấu.

43

Vấn đề về bạo lực

- ▶ Những người mẹ lạm dụng ma túy có khả năng hay giao thiệp với các thành viên gia đình và bạn bè cũng dùng ma túy. Những người mẹ và trẻ em sống trong môi trường kiểu này có thể phải chứng kiến cũng như là nạn nhân của bạo lực.
- ▶ Nhiều bằng chứng đang chỉ ra rằng việc chứng kiến bạo lực có thể ảnh hưởng sâu sắc đến việc thể hiện mặt xã hội và cảm xúc của trẻ. Để nhấn mạnh ý này, một số nhà nghiên cứu kết luận rằng trẻ lớn lên trong môi trường bạo lực sẽ bắt đầu thể hiện các triệu chứng của rối nhiễu sau sang chấn, gồm giảm hứng thú với các hoạt động, phạm tội, bùng phát bạo lực, khó đề tập trung và giảm nhận thức.

44

Người chăm sóc – Những tương tác với trẻ

- ▶ Bỏ bê, sao nhãng
- ▶ Xâm hại thể chất và tình dục
- ▶ Rối nhiễu về cảm xúc
- ▶ Thiếu hệ thống hỗ trợ xã hội và các kỹ năng xã hội
- ▶ Hiểu biết hạn chế về sự phát triển của trẻ

45

Khu dân cư

- ▶ Môi trường sống nhiều căng thẳng và đói nghèo
- ▶ Điều kiện sống nguy hiểm hoặc không hợp vệ sinh
- ▶ Những gia đình đã ổn định thì chuyển đi nơi khác
- ▶ Cha mẹ để tâm đến hàng xóm còn hơn con cái mình
- ▶ Ít trông nom trẻ
- ▶ Thất nghiệp cao (nguy cơ người nghiện chất ở nhà và xâm hại trẻ khi trẻ không được ai quản lý trông coi).

46

Lạm dụng chất gây nghiện & Bạo lực gia đình

47

Phạm vi của vấn đề

- ▶ Phần lớn các nghiên cứu ở Hoa Kỳ chỉ ra rằng ở phạm vi quốc gia, có từ 1/3 đến 2/3 trẻ được chứng minh bị xâm hại, sao nhãng có liên quan đến việc cha mẹ lạm dụng chất gây nghiện.
- ▶ Trẻ có nguy cơ cao bị xâm hại và sao nhãng trong gia đình có cha mẹ lạm dụng chất gây nghiện. Ảnh hưởng lớn nhất là trong gia đình cả bố cả mẹ đều lạm dụng rượu.
- ▶ Cha mẹ lạm dụng chất gây nghiện có thể đẩy trẻ đến khả năng dễ bị tổn thương hơn do bị thành viên trong gia đình hoặc người lạ xâm hại tình dục.

48

Hiểu về mối quan hệ giữa: Lạm dụng chất gây nghiện & Bạo lực gia đình

- ▶ Lạm dụng chất gây nghiện là một trong hai vấn đề hàng đầu do gia đình gây ra, chiếm 81% các ca xâm hại và sao nhãng trẻ em được báo cáo.
- ▶ 1% trong số trẻ em Mỹ (8.3 triệu trẻ) sống với ít nhất bố/mẹ nghiện rượu hay cần điều trị lạm dụng chất gây nghiện.
- ▶ Từ 30% đến 40 % các ca bạo lực gia đình được thực hiện trong khi người xâm hại đang sử dụng thuốc kích thích thần kinh trước khi gây ra hành vi bạo lực.
- ▶ Tỷ lệ trẻ bỏ nhà cao nhất là ở gia đình có bố mẹ sử dụng thuốc cấm, với khoảng 90% những cha mẹ này không có khả năng để chăm sóc con cái, trong khi đó tỷ lệ trẻ bỏ nhà có bố mẹ lạm dụng rượu bia là khoảng 60%.

49

Đặt câu hỏi

50

Cảm ơn sự lắng nghe của các bạn!

